

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas Atzinums par tematu

- “Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai, ar ko izdara grozījumus Direktīvā 2002/21/EK par kopējiem reglamentējošiem noteikumiem attiecībā uz elektronisko komunikāciju tīkliem un pakalpojumiem, Direktīvā 2002/19/EK par piekļuvi elektronisko komunikāciju tīkliem un ar tiem saistītām iekārtām un to savstarpēju savienojumu un Direktīvā 2002/20/EK par elektronisko komunikāciju tīklu un pakalpojumu atļaušanu”
- “Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai, ar ko izdara grozījumus Direktīvā 2002/22/EK par universālo pakalpojumu un lietotāju tiesībām attiecībā uz elektronisko sakaru tīkliem un pakalpojumiem, Direktīvā 2002/58/EK par personas datu apstrādi un privātās dzīves aizsardzību elektronisko komunikāciju nozarē un Regulā (EK) Nr. 2006/2004 par sadarbību patērētāju tiesību aizsardzības jomā”
- “Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai, ar ko izveido Eiropas Elektronisko sakaru tirgus iestādi”

COM(2007) 697 galīgā redakcija — 2007/0247 (COD)

COM(2007) 698 galīgā redakcija — 2007/0248 (COD)

COM(2007) 699 galīgā redakcija — 2007/0249 (COD)

(2008/C 224/11)

Eiropas Komisija saskaņā ar Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 95. pantu 2007. gada 10. decembrī nolēma konsultēties ar Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteju par tematu

“Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai, ar ko izdara grozījumus Direktīvā 2002/21/EK par kopējiem reglamentējošiem noteikumiem attiecībā uz elektronisko komunikāciju tīkliem un pakalpojumiem, Direktīvā 2002/19/EK par piekļuvi elektronisko komunikāciju tīkliem un ar tiem saistītām iekārtām un to savstarpēju savienojumu un Direktīvā 2002/20/EK par elektronisko komunikāciju tīklu un pakalpojumu atļaušanu”

“Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai, ar ko izdara grozījumus Direktīvā 2002/22/EK par universālo pakalpojumu un lietotāju tiesībām attiecībā uz elektronisko sakaru tīkliem un pakalpojumiem, Direktīvā 2002/58/EK par personas datu apstrādi un privātās dzīves aizsardzību elektronisko komunikāciju nozarē un Regulā (EK) Nr. 2006/2004 par sadarbību patērētāju tiesību aizsardzības jomā”

“Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai, ar ko izveido Eiropas Elektronisko sakaru tirgus iestādi”

Par dokumenta sagatavošanu atbildīgā Transporta, enerģētikas, infrastruktūras un informācijas sabiedrības specializētā nodaļa savu atzinumu pieņēma 2008. gada 8. maijā. Ziņotājs — *Hernández Bataller* kgs.

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja 445. plenārajā sesijā, kas notika 2008. gada 28. un 29. maijā (29. maija sēdē), ar 80 balsīm par un 1 atturoties, pieņēma šo atzinumu.

1. Secinājumi un ieteikumi

1.1. EESK atbalsta Komisijas mērķus nodrošināt vislielāko ieguvumu lietotājiem elektronisko sakaru tirgū, rūpējoties, lai netiktu traucēta, ne arī ierobežota konkurence, rosināt efektīvas investīcijas infrastruktūrās un sekmēt inovācijas, veicinot radiofrekvenču un numerācijas resursu efektīvu pārvaldību un izmantošanu.

1.2. Tā kā elektronisko komunikāciju nozarē ir augsts tehnoloģisko inovāciju līmenis un ļoti dinamiski tirgi, EESK atzinīgi vērtē regulējumu elektronisko sakaru jomā un ierosinātās izmaiņas, kuru pamatā ir šādi aspekti:

1.2.1. decentralizētas regulācijas princips dalībvalstīs, ar ko valstu iestādēm uzdod pārraudzīt tirgus saskaņā ar kopīgiem

principiem un procedūrām. Tas VRI (valsts regulatīvajām iestādēm) nodrošina lielāku neatkarību, uzlabo to ikdienas pārvaldību un dod lielāku rīcības brīvību, garantējot VRI pašu finanšu resursus, pietiekamus cilvēkresursus un palielinot to izpildes pilnvaras, lai panāktu regulējuma efektīvāku piemērošanu;

1.2.2. iekšējā tirgus konsolidācija, piešķirot Komisijai konkrētas pilnvaras starpvalstu tirgos, kas pārsniedz dalībvalstu kompetenci;

1.2.3. viendabīgāki tiesību akti, ko var panākt, modernizējot dažus noteikumus, lai tos pielāgotu tehnoloģiju un tirgus attīstībai, un svītrot noteikumus, kuri ir novecojuši, atkārtotās vai kļuvuši lieki;

1.2.4. efektīvas radiofrekvenču spektra pārvaldības stratēģijas izstrāde, lai izveidotu vienotu Eiropas informācijas telpu;

1.2.5. funkcionāla nošķiršana, ko izņēmuma gadījumos ar Komisijas piekrišanu nosaka VRI, lai panāktu pilnīgi līdzvērtīgu piekļuves produktu piedāvājumu visiem nākamā tirgus posma operatoriem, tostarp paša vertikāli integrētā operatora struktūrvienībām, kas darbojas nākamajā tirgus posmā;

1.2.6. efektīva un ticama informācija elektronisko sakaru tīklos. Tādēļ iestādei jāiesaistās piemērotu tehnisku un organizatorisku drošības pasākumu saskaņošanā, sniedzot speciālistu ieteikumus;

1.2.7. patērētāju tiesību stiprināšana saistībā ar attiecīgajiem līgumu aspektiem, informācijas pārskatāmību un publicēšanu, pakalpojumu pieejamību, informācijas un neatliekamās palīdzības pakalpojumiem un numuru pārnesamību. Priekšlikumos tomēr nav nodrošināts pietiekami augsts patērētāju tiesību aizsardzības līmenis, kādu paredz Patērētāju tiesību aizsardzības līgums, jo tajos nav ņemti vērā tādi aspekti kā klientiem sniegto pakalpojumu regulēšana, minimālās kvalitātes prasības, soda piemērošanas noteikumi, ne arī termināļu, ne pakalpojumu kopējais iepirkums;

1.2.8. lielāka privātās dzīves aizsardzība, pat ja visi priekšlikumi nav tik mērķtiecīgi, kā, piemēram, aizsardzībā pret surogātpastu. EESK uzskata, ka būtu jānosaka prasība, ka patērētājam iepriekš jāsniedz nepārprotama piekrišana komerciālās informācijas saņemšanai.

1.3. Komiteja atzinīgi vērtē termināliekārtu iekļaušanu regulējuma darbības jomā, lai uzlabotu e-pieejamību galalietotājiem ar invaliditāti. Tā arī atbalsta noteikumu, ka universālā pakalpojuma jomā līdz ar citiem pasākumiem jāievieš lietotājiem ar invaliditāti paredzēti saistoši pasākumi, ar ko atvieglo viņu piekļuvi publiski pieejamiem telefona pakalpojumiem, tostarp neatliekamās palīdzības, uzziņu dienestiem un abonentu sarakstiem, uz viņiem attiecinot tieši tādus pašus nosacījumus kā uz pārējiem galalietotājiem.

1.4. Svarīga nozīme ir vienkāršošanai un administratīvā sloga samazināšanai, jo lielāks elastīgums spektra pārvaldībā operatoriem atvieglos administratīvās procedūras un spektra lietošanu. EESK uzskata, ka dalībvalstīm jānosaka daži tehniski izņēmumi un plašāki izņēmumi, lai saskaņā ar valstu un Kopienas tiesību aktiem sasniegtu vispārēju interešu mērķus kultūras un valodu daudzveidības, vārda brīvības un komunikācijas līdzekļu pluralitātes jomā, kā arī sociālās un teritoriālās kohēzijas, sabiedrības

drošības veicināšanā, ņemot vērā dalībvalstu tehniskās, sociālās, kultūras un politiskās vajadzības.

1.5. Izveidojot no Komisijas neatkarīgu struktūrvienību — Eiropas Elektronisko sakaru tirgus iestādi, kas nostiprina VRI pilnvaras, var veicināt efektīvu Komisijas un valstu regulatīvo iestāžu sadarbību jautājumos, kas sekmē Eiropas mēroga saskaņotību, piemēram, tirgus, novērtējumu un risinājumu noteikšanu, radiofrekvenču spektra lietošanas saskaņošanu vai pārrobežu tirgu noteikšanu.

2. Ievads

2.1. Elektronisko sakaru tirgus reforma ir apstiprināta 2002. gadā, kā rezultātā ir izveidota elektronisko sakaru (iekļaujot gan satelītu un virszemes tīklus, gan fiksētos un bezvadu sakarus) normatīvā sistēma, kas ietver Pamatdirektīvu, Piekļuves direktīvu, Atļauju izsniegšanas direktīvu, Direktīvu par vispārējiem pakalpojumiem, personas datu apstrādi un privātās dzīves aizsardzību elektronisko sakaru nozarē.

2.2. Minētās normatīvās sistēmas mērķis ir atvieglot jaunienācējiem operatoriem piekļuvi esošajai infrastruktūrai, sekmēt ieguldījumus alternatīvajās infrastruktūrās, kā arī nodrošināt patērētājiem lielākas izvēles iespējas un zemākas cenas.

2.3. Pašreizējā regulatīvā modeļa pamatā ir decentralizētas regulācijas princips dalībvalstīs, uzdodot valstu iestādēm īstenot tirgu pārraudzību saskaņā ar kopīgiem principiem un procedūram.

2.4. Regulējumā ir paredzēts *minimālais saskaņošanas līmenis*, īstenošanas pasākumu noteikšanu atstājot valsts regulatīvo iestāžu (VRI) vai dalībvalstu kompetencē.

2.5. Pamatdirektīvas mērķis ir pakāpeniski samazināt nozares *ex ante* īpašo noteikumu skaitu, jo konkurence tirgū palielinās; to īsteno ar Komisijas ieteikumu, kurā nosaukti produktu un pakalpojumu tirgi, kuros ir attaisnojama *ex ante* regulējuma piemērošana.

2.5.1. Jebkuras *ex ante* regulējošas darbības mērķis ir apmierināt patērētāju intereses un nodrošināt mazumtirdzniecības tirgu konkurētspēju. Kā uzsvērts Komisijas 2007. gada 17. decembra ieteikumā, "attiecīgo tirgu" noteikšanas kritēriji laika gaitā var mainīties, jo produktu un pakalpojumu iezīmes attīstās, un mainās arī pieprasījuma un piedāvājuma aizvietošanas iespējas (¹).

(¹) OVL 344, 28.12.2007., 65. lpp.

3. Komisijas priekšlikumi

3.1. Komisija ierosina spēkā esošo Eiropas tiesību aktu elektronisko sakaru jomā (turpmāk "regulējums") vispārēju pārskatīšanu, iesniedzot vienlaikus

- divus priekšlikumus direktīvām, ar ko groza Pamatdirektīvu, Piekļuves direktīvu, Atļauju izsniegšanas direktīvu un Direktīvu par universālo pakalpojumu un privātās dzīves aizsardzību;
- priekšlikumu regulai, ar ko izveido Eiropas Elektronisko sakaru tirgus iestādi (turpmāk — "Iestāde").

3.2. Kopumā minēto priekšlikumu mērķis ir izveidot "grozītu" Eiropas regulējumu elektronisko sakaru jomā, pielāgojot to valstu regulatīvo iestāžu, operatoru, produktu un pakalpojumu lietotāju prasībām.

3.3. Priekšlikumu mērķis noteikt digitālās ekonomikas konsekvētu "grozītu normatīvo sistēmu", kurā ir izmantoti iekšējā tirgus attīstības sasniegumi. Priekšlikumi attiecas uz šādiem aspektiem.

3.4. Priekšlikums grozīt Pamatdirektīvu, piekļuves direktīvu un Atļauju izsniegšanas direktīvu

- a) nodrošina, ka radiofrekvenču spektra pārvaldības jomā dalībvalstis konsultējas ar ieinteresētajām pusēm, ja tās vēlas noteikt izņēmumus tehnoloģiju un pakalpojumu neitralitātes principa piemērošanā, tostarp arī gadījumā, ja īsteno vispārēju interešu mērķus;
- b) palielina tiesību aktu konsekvenci, racionalizējot tirgus analīzes procedūras daudzos elementus, tostarp atļauj Komisijai veikt tirgus analīzi, ja VRI būtiski kavējas savu pienākumu pildīšanā;
- c) nostiprina tīklu drošību un integritāti, nosakot stingrākus pienākumus saistībā ar integritātes prasībām, kas attiecas ne tikai uz telefona, bet arī uz mobilo sakaru un IP tīkliem;
- d) nostiprina ieinteresēto pušu juridiskās garantijas, nosakot dažādus VRI neatkarības kritērijus, lēmumu pārsūdzēšanas tiesības un iespēju apturēt VRI pieņemtos pasākumus, lai steidzamības gadījumā nepieļautu būtisku un neatgriezenisku kaitējumu;
- e) ņem vērā neaizsargāto grupu vajadzības, nosakot termināliekārtu tehniskās prasības, lai uzlabotu e-pieejamību galalietotājiem invalīdiem, un atjauno VRI mērķus, kas attiecas uz gados vecākiem lietotājiem un lietotājiem ar īpašām sociālajām vajadzībām;
- f) ar Komisijas iepriekšēju piekrišanu pilnvaro VRI noteikt funkcionālo nošķiršanu;
- g) izveido kopīgu atlases procedūru;

h) nostiprina VRI izpildes pilnvaras, ar ko VRI atļauj piemērot īpašus nosacījumus vispārējām atļaujām, lai nodrošinātu pieejamību galalietotājiem ar invaliditāti, garantētu autortiesību un intelektuālā īpašuma tiesību aizsardzību un sniegtu valsts iestāžu paziņojumus iedzīvotājiem par nenovēršamiem draudiem;

3.5. Priekšlikums, ar ko groza tiesību aktus par universālo pakalpojumu, elektronisko sakaru tīklu un pakalpojumu lietotāju tiesībām, personas datu apstrādi un privātās dzīves aizsardzību elektronisko sakaru jomā, un sadarbību patērētāju tiesību aizsardzības jomā, balstās uz jau sasniegto Komisijas likumdošanas pieejā minētajā nozarē.

3.5.1. Šajā sakarā ir atzīts, ka nevar apmierināt visu iedzīvotāju vajadzības un aizsargāt lietotāju tiesības vienīgi, nodrošinot konkurenci, tādēļ ir iekļauti īpaši noteikumi par universālā pakalpojuma un lietotāju tiesību aizsardzību, kā arī personas datu aizsardzību.

3.5.2. Jo īpaši tas attiecas uz cenu lielāku pārskatāmību un galalietotājiem paredzētās informācijas publiskošanu, uzliekot operatoriem saistības publicēt salīdzināmu, atbilstīgu, viegli pieejamu un atjauninātu informāciju, un pilnvarojot VRI prasīt, ka operatori pilda minētās saistības.

3.5.3. Priekšlikums paredz pasākumus numuru pārnēsāšanai, kas ļauj patērētājiem viegli mainīt pakalpojumu sniedzēju (maksimālais termiņš pakalpojumu sniedzēju maiņai ir viena darbadiena, pilnvaro VRI novērst situāciju, kad operatori nepilda savus pienākumus); pilnveido prasību sniegt informāciju par personu atrašanās vietas noteikšanu, kuras zvana uz neatliekamās palīdzības dienestiem, ko īsteno ar dažādu pasākumu starpniecību, piemēram, izvirzot prasību nodot informāciju zvanu saņēmējām iestādēm, utt.

3.5.4. Dalībvalstīm paredzēto "iespēju" veikt īpašus pasākumus lietotājiem ar invaliditāti aizstāj ar skaidri noteiktu pienākumu tos īstenot, kā arī piešķir pilnvaras VRI pieprasīt, lai operatori publicētu informāciju, kas interesē lietotājus ar invaliditāti.

3.5.5. Priekšlikums VRI paredzēs pilnvaras nepieļaut pakalpojuma kvalitātes pasliktināšanos, nosakot tīkla lietotājiem piedāvāto apraides pakalpojumu minimālo kvalitātes līmeni, un uzraudzīt mazumtirdzniecības tarifus, ja neviens uzņēmums nav izraudzīts par universālā pakalpojuma sniedzēju.

3.5.6. Tiks veikti arī pasākumi, lai nodrošinātu, ka lietotāji saņem informāciju gan par drošības pārkāpumiem, kā rezultātā dati ir zuduši vai ir apdraudēti, gan par drošības pasākumiem, ko viņi var piemērot, lai var mazinātu radušos kaitējumu.

3.5.7. Priekšlikumā iekļauts aizliegums izmantot spiepprogrammatūras un citas kaitīgas programmatūras neatkarīgi no veida, kā tās ir instalētas lietotāja iekārtā, un paredzēts pastiprināt cīņu pret nepieprasītiem komercziņojumiem, nosakot iespēju pakalpojuma sniedzējiem uzsākt tiesvedību pret surogātpasta izplatītājiem.

3.6. Visbeidzot jāaplūko priekšlikums par "Iestādes" izveidi. Minētā iestāde būs Eiropas Parlamenta pakļautībā, tajā būs regulatoru valde, kuras sastāvā būs visu ES dalībvalstu valsts regulatīvo iestāžu vadītāji; iestāde aizstās Eiropas Regulatoru grupu (ERG) ⁽²⁾.

3.6.1. "Iestāde" sniegs Komisijai konsultācijas jautājumos par noteiktu lēmumu pieņemšanu, tā būs ES mēroga tehniskais centrs elektronisko sakaru tīklu un pakalpojumu jomā un pārņems Eiropas Tīklu un Informācijas drošības aģentūras (ETIDA) funkcijas.

4. Vispārīgas piezīmes

4.1. EESK atzinīgi vērtē Komisijas priekšlikumus, kas izstrādāti, lai rastu risinājumus jautājumā par regulējuma nepieciešamību un Eiropas elektronisko sakaru tirgus pārvaldību.

4.1.1. Komiteja atbalsta Komisijas mērķi atvērt elektronisko sakaru tirgus konkurencei un veicināt investīcijas ātrgaitas tīklos (tostarp visās fiksētajās, mobilajās un satelītu tehnoloģijās) ⁽³⁾, un mērķi labāk nodrošināt nākotnes internetu, t.i., semantisko un objektu tīmekli, lai audiovizuālo pakalpojumu digitalizācijas apstākļos iekšējā tirgū nodrošinātu radiofrekvenču spektra pārvaldību. Tas ir patērētāju un uzņēmumu vispārējās interesēs, jo tiem ir vajadzīga piekļuve augstas tehniskās kvalitātes ("atbilstīgam") sakaru tīkliem un pakalpojumiem.

4.1.2. Komiteja konstatē, ka elektronisko sakaru nozares regulējuma spēkā esošie noteikumi ir ļāvuši:

- gūt ievērojamus panākumus, veidojot atvērtākus un dinamiskākus tirgus, kā uzsvērts Komisijas 12. ziņojumā par regulējumu elektronisko sakaru jomā;
- cīnīties pret lielo nevienlīdzību, kas pastāv operatoru starpā, un bijušo valsts monopolu priekšrocībām.

4.2. Atzinīgi vērtējams arī tas, ka priekšlikumos paredzētais regulējums attiecas arī uz elektronisko sakaru jomu un līdz ar to uz visiem pārraides tīkliem un attiecīgu pakalpojumu sniegšanu.

4.3. EESK atzinīgi vērtē ne tikai jau minētos uzlabojumus saistībā ar tīri tehniskiem aspektiem un pārvaldību, bet arī daudzus noteikumus, kuru mērķis ir galvenokārt nostiprināt

⁽²⁾ Izveidota saskaņā ar Komisijas Lēmumu 2002/627/EK, 29.7.2002., ko pēdējo reizi grozīja ar Komisijas 2007. gada 6. decembra lēmumu, OV L 323, 8.12.2007., 43. lpp.

⁽³⁾ Skat. EESK atzinumu OV C 44, 16.2.2008., 50. lpp. Ziņotājs — *Retureau kgs*.

elektronisko sakaru lietotāju tiesības, kā arī operatoru garantijas procesuālo tiesību un administratīvajā jomā, kas nodrošina to efektīvu īstenošanu valsts līmenī (iesaistīto personu tiesības tikt uzklausi, lēmumu pamatojums, lēmuma izpildes apturēšana un lēmumu pārsūdzēšanas tiesības). Minēto garantiju iekļaušana atbilst "tiesībām uz labu pārvaldību", kuras ir noteiktas Pamattiesību hartas 41. pantā.

4.4. EESK jo īpaši atbalsta iepriekšējos atzinumos formulētās un priekšlikumos iekļautās prasības, kas skar

- dalībvalstu pienākumu veikt īpašus pasākumus lietotājiem ar invaliditāti ⁽⁴⁾, lai īstenotu Eiropas pamattiesību hartā un Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvencijā par invalīdu tiesībām noteiktos mērķus;
- vispārējos principus radiofrekvenču spektra pārvaldībā, kas ir sabiedrības interesēs un kura jāveic, ņemot vērā ekonomiskos, sociālos un vides faktorus; turklāt tiem jānodrošina ne vien tehnoloģiju un pakalpojumu neitralitāte, bet arī kultūru un valodu daudzveidība, vārda brīvība, plašsaziņas līdzekļu plurālisms un jāņem vērā visu dalībvalstu tehniskās, sociālās, kultūras un politiskās vajadzības ⁽⁵⁾.

4.4.1. Lai saglabātu kultūru un valodu daudzveidību, svarīgi panākt, lai elektroniskajos tekstos neizmainītos diakritiskās zīmes un kirilicā, grieķu vai citā alfabētā lietotie burti; nav pieļaujams, ka ar šādiem burtiem rakstītās īsziņas jāapmaksā dārgāk.

4.5. Komiteja arī atbalsta Komisijas priekšlikumus, kuros skatīti šādi aspekti:

- a) tirgus analīzes procedūru vienkāršošana, kas atvieglo administratīvo slogu VRI un samazina administratīvās izmaksas operatoriem;
- b) drošības un tīkla integritātes uzlabošana, lai nodrošinātu uzticamu elektronisko sakaru izmantošanu;
- c) VRI neatkarības nostiprināšana, pēc iespējas ierobežojot citu valsts iestāžu iespējamo ietekmi uz VRI ikdienas pārvaldību, nodrošinot to, ka tai ir savs neatkarīgs budžets un pietiekami cilvēkresursi.

5. Īpašas piezīmes

5.1. Tā kā Komisijas priekšlikumu mērķis ir, pirmkārt, veikt valsts tiesību aktu "tuvināšanas pasākumus" elektronisko sakaru jomā un, otrkārt, izveidot jaunu pārvalstu struktūru, EESK vēlas uzsvērt, ka minēto priekšlikumu juridiskais pamats ir Eiropas Kopienību dibināšanas līguma 95. pants.

⁽⁴⁾ EESK atzinums 810/2007.

⁽⁵⁾ EESK atzinums OV C 151, 17.6.2008., 25. lpp.

5.1.1. Nenoliedzami, ka minētais pants var būt atbilstīgs un pietiekams juridiskais pamats, lai attaisnotu noteikto mērķu īstenošanu⁽⁶⁾, taču saskaņā ar Eiropas Kopienu Tiesas praksi Komisijai būtu jāpārbauda, lai šajā sakarā pieņemtie noteikumi reāli ietekmētu valstu tiesību aktus (ieviešot tajos grozījumus) un pārvalstu līmenī pilnībā regulētu visus aspektus, kas nostiprina elektronisko sakaru lietotāju un patērētāju tiesības, kā arī priekšlikumos paredzētās juridiskās un procesuālās garantijas⁽⁷⁾.

5.1.2. Kopumā nevajadzētu pieļaut, ka, pieņemot jauno pārvalstu regulējumu elektronisko sakaru jomā, tiktu ieviesti tikai maznozīmīgi labojumi spēkā esošajos tiesību aktos.

5.1.3. Iepriekšējā piezīme attiecas arī uz "Iestādes" izveidi, tās pastāvēšana ir pilnībā attaisnojama, ja tā spēs veicināt daudz ierosināto pasākumu vienotu un efektīvu piemērošanu, par kuriem tā būs atbildīga, ņemot vērā tai piešķirtās īpašas pilnvaras.

5.1.4. Iestādes izveide atbilst funkcionālās subsidiaritātes principam, jo

- d) tās uzdevums ir novērst pašreizējo maz strukturēto un uz neefektīviem mehānismiem balstītu sadarbību, kas sadrumstalo iekšējo tirgu;
- e) tā nenodrošina nosacījumu vienlīdzību operatoriem, kas darbojas dažādās dalībvalstīs, un
- f) tā liedz patērētājam gūt priekšrocības, kuras nodrošinātu konkurence un pārrobežu pakalpojumi.

5.1.5. Iestādes izveide atbilst arī proporcionalitātes principam, jo piedāvā līdzekļus Komisijas un valsts regulatoru efektīvai sadarbībai jautājumos, kuros Eiropā jāievēro konsekvence.

5.2. Iestādei būtu jāklūst par īpašu VRI sadarbības forumu to pienākumu veikšanā saskaņā ar tiesisko regulējumu.

5.2.1. EESK pauz cerību, ka būs veikts paredzētais "Iestādes" darbības novērtējums, lai pārliecinātos, ka minētās iestādes darbības pamatā ir pārredzamība, atbildība un neatkarība un ka ir paplašinātas VRI pilnvaras, dodot tām pārliecinošu un pārredzamu pamatojumu Kopienas tiesību aktos.

5.3. Attiecībā uz paredzamā regulējuma tiesisko pieeju jāatzīst, ka iekšējā tirgū ir lietderīgi piemērot gan nozares regulējuma īpašos kritērijus, gan brīvas konkurences principus un noteikumus⁽⁸⁾. Jo īpaši svarīgi tas ir šajā nozarē, kur jāīsteno *ex ante* administratīvi pasākumi, tostarp attiecīgo tirgu vispusīga ekonomiska analīze, kas nav nepieciešama citās iekšējā tirgus nozarēs⁽⁹⁾.

⁽⁶⁾ Eiropas Kopienu tiesas 2006. gada 2. maija spriedums, lieta C-436/03.

⁽⁷⁾ Turpat, 44. un 45. juridiskais pamatojums.

⁽⁸⁾ Skat. BAVASSO, A. "Electronics Communications: A New Paradigm for European Regulation", CML Rev. 41, 2004, 110 u.s. lpp.

⁽⁹⁾ "The Integration of Competition Law Principles in the New European Regulatory Framework for Electronics Communications", *World Competition*, 26, 2003, 497. lpp.

5.3.1. Tā kā konkurence tirgū palielinās, EESK atbalsta regulējumā izvirzīto mērķi pakāpeniski samazināt nozares *ex ante* īpašo noteikumu skaitu, kas atbilst Komisijas pakāpeniski īstenošanai pieejai, piemēram, 2007. gada 17. decembra ieteikumā. EESK pauz cerību, ka, ņemot vērā elektronisko sakaru tirgu dinamiku, produktu un pakalpojumu iezīmju attīstību un aizvietošanas iespēju maiņu, šādi pasākumi nebūs jāveic.

5.3.2. EESK uzskata, ka "funkcionāla nošķiršana" ir ārkārtējs pasākums, kas jāveic tikai izņēmuma gadījumos. Tikai VRI jābūt pilnvarām noteikt minēto pasākumu pēc iepriekšējas Komisijas piekrišanas, kurai ir jāprasa jaunās iestādes viedoklis.

5.3.3. Šādu risinājumu varētu uzskatīt par pamatotu, ja vairākos attiecīgajos tirgos nebūtu izdevies panākt efektīvu nediskriminējošu attieksmi un ja būtu mazas izredzes vai arī nekādu izredžu panākt infrastruktūras konkurenci pieņemamā laikā pēc tam, kad ir izmēģināts viens vai vairāki tiesiskās aizsardzības līdzekļi, kurus iepriekš uzskatīja par piemērotiem.

5.4. Tomēr priekšlikuma īpašie noteikumi elektronisko sakaru nozarē neskar daudzus jautājumus, kas attiecas, pirmkārt, uz brīvas konkurences kritēriju efektīvu un pārredzamu piemērošanu, ko veic operatori un pakalpojumu sniedzēji visu Eiropu aptverošajā tirgū, un, otrkārt, dažiem svarīgiem lietotāju tiesību aspektiem.

5.5. Vispirms būs jāprecizē jēdziena "valsts drošība" nozīme, jo saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 3. a panta otrā punkta pēdējo ievilkumu, kas ir grozīts ar Lisabonas līgumu, vienīgi dalībvalstis ir atbildīgas par valsts drošības saglabāšanu.

5.5.1. Nereglamentētu tiesību atzīšana dos lielāku rīcības brīvību dalībvalstīm, kad būs jānosaka iemesli un pasākumi, kuriem drošības apsvērumu dēļ varēs paredzēt izņēmumus attiecīgajos Komisijas priekšlikumos iekļauto nozares noteikumu un principu, kā arī konkurences tiesību īstenošanā.

5.5.2. Pašlaik elektronisko sakaru nozarē ir piemēroti valstu noteikumi, kas dod dalībvalstīm brīvību pieņemt lēmumus par elektronisko sakaru tīklu, pakalpojumu, iekārtu un ierīču noteikšanu un veikt svarīgus valsts aizsardzības un sabiedrības drošības aizsardzības pasākumus⁽¹⁰⁾. Šajā sakarā EESK norāda, ka būtu lietderīga atsauce uz "Galileo" projekta īstenošanu.

⁽¹⁰⁾ Detalizētāks minēto jautājumu novērtējums atrodams MOREIRO GONZÁLEZ, Carlos J., Valsts drošības noteikumi ("Las cláusulas de Seguridad Nacional").

5.6. Lai saglabātu ekonomikas, sociālo un teritoriālo kohēziju, veidojot jaunas tīklu infrastruktūras, jo īpaši tā saucamos "jaunās paaudzes" tīklus, valstu iestādēm saskaņā ar Kopienas tiesību aktiem un demokrātijas principiem jāveicina ekonomikas un sociālā attīstība un augsts nodarbinātības līmenis, nodrošinot līdzsvarotu un ilgtspējīgu attīstību, lai panāktu augsta tehnoloģiska līmeņa elektronisko sakaru tīgus attīstību.

5.6.1. Intervences pasākumiem jāveicina valsts, īpaši vietējo pašvaldību, finansējums jaunās paaudzes tīklu izvēršanai nākotnē, nodrošinot, lai netiktu pārkāpts tehnoloģiskās neitralitātes princips vai arī, ievērojot proporcionalitātes principu, tiktu novērsta nevajadzīga tīklu resursu dublēšanās.

5.7. Jānorāda, ka atsevišķos gadījumos būtu jāveic īpašs novērtējums gan par to, kā Komisijas ierosinātais regulējums ietekmē lietotāju tiesības uz piekļuvi vispārējo ekonomisko interešu pakalpojumiem, ⁽¹⁾ — kas ir ne tikai ES Pamattiesību hartas 36. pantā paredzētās pamattiesības, bet to noteiks Līguma par Eiropas Savienību 16. pantā un Līgumiem pievienotais 9. protokols —, gan brīvas konkurences aizsardzību, kas nebūs atrunāta Lisabonas līguma 3. pantā minētajos īpašajos mērķos, bet būs *ad hoc* regulējuma formā, kā tas paredzēts līgumiem pievienotajā protokolā par iekšējo tirgu un konkurenci.

5.7.1. EESK atzinīgi vērtē, ka priekšlikumā par universālo pakalpojumu dalībvalstīs ir paredzēts izveidot konsultāciju mehānismu, lai lēmumu pieņemšanas procesā atbilstīgi ņemtu vērā patērētāju intereses, tomēr pauž nožēlu, ka neviens no noteikumiem neattiecas uz organizētas pilsoniskās sabiedrības nozīmi konsultācijās, kā arī tās līdzdalību lēmumu pieņemšanas procesā, ko veic kompetentās pārvalstu struktūras, lai noteiktu atbilstīgus pasākumus, kuri nodrošina vienotu un efektīvu konsultāciju mehānisma piemērošanu ES.

5.7.2. EESK gaida priekšlikumu par universālo pakalpojumu, ar kuru Komisijai būtu jāiepazīstina šā gada laikā, lai Komiteja varētu paust savu galīgo viedokli. EESK pagaidām atkārtoti uzsver principus, kas ir piemērojami minētajā jomā ⁽²⁾, proti,

- a) piekļuve kvalitatīviem pakalpojumiem par taisnīgām, atbilstīgām un pieejamām cenām;
- b) ātra un publiska piekļuve platjoslas internetam, moderniem informācijas un elektronisko sakaru pakalpojumiem visos reģionos;
- c) visiem patērētājiem garantēta piekļuve neatkarīgi no viņu ienākumiem, ģeogrāfiskās atrašanās vietas un tiesības uz tarifu izlīdzināšanu;

⁽¹⁾ Skat. EESK atzinumu 267/2008 (pieņemts 2008. gada 14. februārī), ziņotājs — Hencks kgs.

⁽²⁾ EESK 2001. gada 28. februārī un 1. martā pieņemtais atzinums, OV C 139, 11.05.2001., 15. lpp. 15.

d) visu elektronisko sakaru pakalpojumu sniedzēju taisnīgs un nediskriminējošs ieguldījums, lai saglabātu un attīstītu universālo pakalpojumu;

e) īpaši, paredzami un pietiekami mehānismi, kas nodrošina universālā pakalpojuma saglabāšanu un izvēršanu, ņemot vērā tehnoloģijas un sociālās pārmaiņas;

f) papildu principi, kurus VRI ir atzinušas par nepieciešamiem sabiedrības interešu aizsardzībā;

g) "Forumā" vai "Elektronisko sakaru novērošanas centra" izveide Kopienas līmenī, lai ņemtu vērā visu ekonomikas, sociālo un citu organizētas pilsoniskās sabiedrības dalībnieku viedokli.

5.7.3. Direktīvā būtu jāaplūko šādi universālā pakalpojuma aspekti:

a) nepieciešamība regulēt operatoru sniegtos pakalpojumus klientiem, tostarp paredzēt iespēju noteikt kvalitātes prasības minētajā jomā, kad pakalpojumi sāk degradēties;

b) soda piemērošanas noteikumu izstrāde, lai nodrošinātu lielāku juridisko noteiktību;

c) līguma grozīšana;

d) minimālās kvalitātes prasības dažās jomās, dodot iespējas VRI, ja tās to vēlas, noteikt minimālās kvalitātes prasības visiem pakalpojumiem;

e) detalizēti rēķini un īpaša tarifa pakalpojumi, piemērojot principu, ka par visiem pakalpojumiem, kas nav elektronisko sakaru pakalpojumi, rēķinos jāsniedz detalizēta informācija;

f) līgumu noteikumos termināļu un pakalpojumu kopējam iepirkumam jābūt pārredzamākam.

5.7.4. Patērētāju tiesību aizsardzības uzlabošana, kas ir paredzēta priekšlikumā par universālo pakalpojumu, nenodrošina pietiekami augstu patērētāju tiesību aizsardzības līmeni, ko nosaka Kopienas dibināšanas līguma 153. pants, jo nav ievērots vispārējais princips, ar kuru saskaņā abonentiem ir tiesības lauzt beztermiņa līgumu ar tīklu nodrošinātājiem vai elektronisko sakaru dienestiem bez soda piemērošanas.

5.7.5. Tomēr patērētāju tiesību aizsardzība ir uzlabota šādās jomās:

— informācija par cenām ar pārredzamiem, atjauninātiem vai salīdzināmiem tarifiem, un arī sniegto pakalpojumu veidiem;

— Regulas 2006/2004 reforma, kas nodrošina starptautiskās sadarbības iespējas, lai novērstu nevēlamas darbības, piemēram, pikšķerēšanu ⁽³⁾, *cyberstalking* un *spoofing*.

⁽³⁾ Krāpšanas veids, kad ar viltu iegūst personas bankas rekvizītus, lai piekļūtu personas bankas kontam un novirzītu finanšu līdzekļus.

5.8. EESK uzskata, ka priekšlikumā ir sperts solis uz priekšu salīdzinājumā ar spēkā esošajiem tiesību aktiem par privātās dzīves aizsardzību elektronisko sakaru jomā, un aicina Komisiju nostiprināt sakaru un to datu konfidencialitāti, kas pārraidīti publiskajos komunikāciju tīklos un izmantojot publiski pieejamus elektronisko sakaru pakalpojumus, ņemot vērā Eiropas Kopienų Tiesas praksē izmantotos kritērijus ⁽¹⁴⁾.

5.8.1. EESK uzskata, ka ir jānostiprina regulējums par pamattiesībām elektronisko sakaru jomā, piemēram, privātās dzīves aizsardzība, personas datu aizsardzība, komunikāciju noslēpums, konfidencialitāte, kā arī atsevišķi ar intelektuālo īpašumu saistīti aspekti.

Briselē, 2008. gada 29. maijā

5.8.2. Drošības jomā ⁽¹⁵⁾ jāpieņem atbilstīgi pasākumi, kas garantē tīklu drošību ⁽¹⁶⁾ un pietiekami drošu šifrētas informācijas lietošanu, lai palielinātu privātās dzīves aizsardzību.

5.8.3. Atzinīgi vērtējama direktīvas piemērošana arī publiskiem sakaru tīkliem, kuros var izmantot datu vākšanas un identifikācijas ierīces (tostarp bezkontakta ierīces, kā radiofrekvenču identifikācijas ierīces, *RFID*) ⁽¹⁷⁾.

5.9. EESK atkārtoti uzsver ⁽¹⁸⁾, ka, lai novērstu nepieprasītus komercziņojumus (*spam*), tiesību aktos ir skaidri jānosaka princips, ka patērētājam iepriekš jāsniedz nepārprotama piekrišana to saņemšanai, turklāt priekšroka jādod patērētāja interesēm. Tādēļ būtu jāizvērtē visi iespējamie pasākumi, lai nodrošinātu minētā principa īstenošanu un, vajadzības gadījumā, noteiktu efektīvas, atbilstīgas un preventīvas sankcijas.

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas
priekšsēdētājs
Dimitris DIMITRIADIS

⁽¹⁴⁾ Skat., galvenokārt Eiropas Kopienų Tiesas 2008. gada 29. janvāra spriedumu (lieta C-275-06).

⁽¹⁵⁾ EESK gatavo atzinumu (INT/417) DT R/CESE 480/2008 par maksāšanas līdzekļu viltošanas un krāpšanas apkarošanu.

⁽¹⁶⁾ Skat. atzinumu "Tīklu un informācijas drošība", ziņotājs — *Retureau* kgs, OV C 48 21.2.2002., 20. lpp.

⁽¹⁷⁾ Skat. atzinumu "Radiofrekvenču noteikšana" (*RFID*), ziņotājs — *Morgan* kgs, OV C 256, 27.10.2007., 66. lpp.

⁽¹⁸⁾ 2001. gada 24. un 25. janvārī pieņemts atzinums, OV C 123, 25.4.2001., 53. lpp.